

Mario Jareb

Hrvatski nacionalni simboli.

Zagreb: Alfa, Hrvatski institut za povijest,
2010., 472 str.

Ova je knjiga vrlo značajno djelo novije hrvatske historiografije i hrvatske historiografije uopće jer na opširan način opisuje nastanak i povijest hrvatskih nacionalnih simbola, kao i probleme koji su vezani uz njih. Iako je naziv knjige *Hrvatski nacionalni simboli*, u njoj se ustvari obrađuju samo hrvatski grb i zastava. Knjiga sadržava vrlo detaljne informacije i popraćena je velikim brojem ilustracija i pojašnjenja te je pisana jezikom razumljivim svakom čitatelju, a ne samo stručnjacima. Knjiga se sastoji od sedam velikih cjelina u kojima su po poglavljima obrađena pojedina pitanja vezana uz problematiku hrvatskog grba i zastave kroz povijest. Bilješke vezane uz svaku cjelinu nalaze se na kraju te cjeline što čitatelju omogućava neprekinuto čitanje knjige. Autor je temu obradio kronološki: na početku knjige opisuje pojavu i nastanak pojedinih simbola hrvatskih pokrajina, zatim prikazuje razvoj tih simbola kroz povijest, njihovo postepeno pretvaranje u nacionalne simbole i njihov daljnji razvoj, a opisuje i kako su tim simbolima s vremenom dodani i drugi simboli.

U prvoj se cjelini, *Nastanak i uporaba hrvatskog grba i zastave do polovice 19. stoljeća*, obrađuju hrvatski nacionalni simboli do Hrvatskoga narodnog preporoda. Prikazuje se porijeklo, prva pojava i korištenje grbova hrvatskih kraljevina (Hrvatske, Slavonije, Dalmacije) te prve pojave njihovog skupnog prikazivanja, kao i državnih znakova Dubrovačke Republike. Također se opisuju i zastave koje su prije Hrvatskoga narodnog preporoda i nastanka hrvatske trobojnice predstavljale Trojedno Kraljevstvo Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

U drugoj se cjelini, *Razdoblje stvaranja i prvobitne uporabe hrvatskih nacionalnih simbola – od ilirske Leljive do trobojnice*, obrađuje uporaba hrvatskog grba i zastave od Hrvatskoga narodnog preporoda do sklapanja Hrvatsko-ugarske nagodbe 1868. godine. Obrađuje se ilirsko uvođenje Leljive (znaka sa zvijezdom i polumjesecom ispod nje) i njezino značenje, zatim nastanak, značaj i uporaba hrvatske trobojnice i njezine mnogobrojne inačice, uporaba grbova hrvatskih kraljevina te sudbina tih simbola u vrijeme Bachova apsolutizma.

U trećoj se cjelini, *Hrvatski nacionalni simboli u razdoblju austro-ugarskog dualizma (1868. – 1918.)*, obrađuje tematika hrvatskog grba i zastave od sklapanja Hrvatsko-ugarske nagodbe 1868. godine pa do konačnog sloma Austro-Ugarske Monarhije krajem Prvoga svjetskog rata. Opisuju se prva nastojanja zakonskog reguliranja hrvatskog grba i zastave, kao i postupno prevladavanje hrvatske šahovnice nad grbovima ostalih hrvatskih zemalja. Opisuje se i uporaba znakova mađarske vlasti na hrvatskom području. Isto tako, opisuju se i uporaba srpske zastave zbog početaka političkih sukoba Hrvata i Srba oko njihovog položaja. Također se u posebnim poglavljima obrađuje tematika pojave i uporabe grba Rijeke kao posebnog tijela unutar zemalja krune svetog Stjepana, kao i dotadašnja uporaba zemaljskih grbova Istre i Dalmacije.

U četvrtoj se cjelini, *Hrvatski nacionalni simboli u razdoblju između dvaju svjetskih ratova (1918. – 1941.)*, opisuje sudbina hrvatskog grba i sudbina hrvatske zastave u vrijeme prve Jugoslavije, uporaba hrvatskih grbova i zastava u ideološke svrhe, kao i usvajanje „hrvatskog pletera“ kao jednog od hrvatskih nacionalnih simbola.

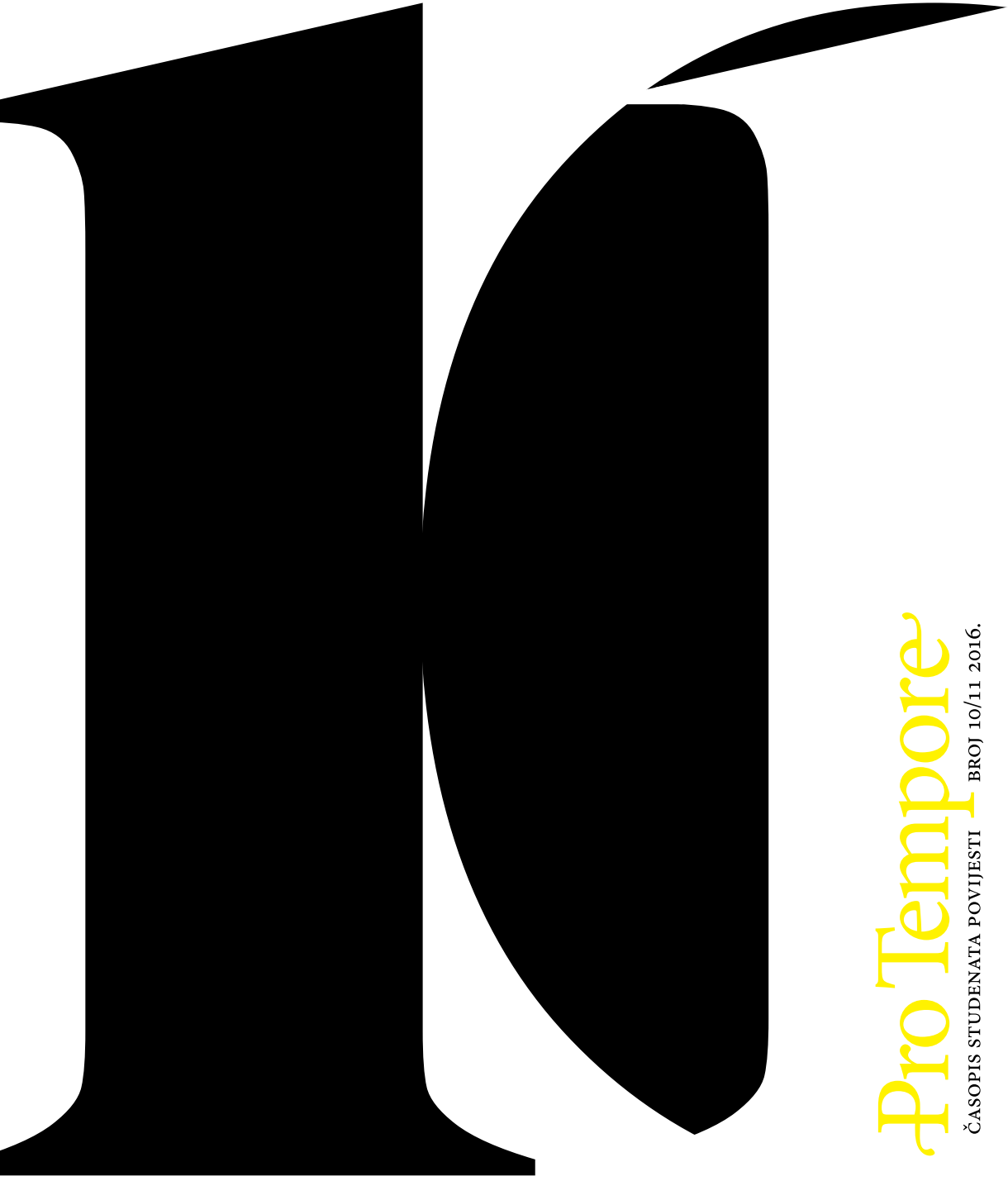
U petoj se cjelini, *U sjeni totalitarizma – hrvatski nacionalni simboli u razdoblju Drugoga svjetskog rata*, u dvije manje cjeline prikazuje uporaba znakova dviju suprotstavljenih strana – Nezavisne Države Hrvatske i njezinih službenih saveznika te njima suprotstavljenog partizanskog pokreta, kao i četničkog pokreta. Posebno se obrađuje način na koji su te sukobljene strane mijenjale stare simbole u skladu sa svojim ideološkim obilježjima.

U šestoj se cjelini, *Hrvatski nacionalni simboli u poslijeratnoj Jugoslaviji – u zagrljaju krakova zvijezde petokrake*, opisuje uporaba hrvatskog grba i zastave, kao i znakova hrvatskih pokrajina u Hrvatskoj, ali i u hrvatskom iseljeništvu i političkoj emigraciji u vrijeme druge Jugoslavije, od kraja Drugoga svjetskog rata do demokratskih promjena.

U sedmoj se cjelini, *Od zabrana do postolja prvaka – hrvatski nacionalni simboli u razdoblju od sloma komunističkog režima do danas*, opisuje tematika hrvatskog grba i zastave, kao i znakova hrvatskih pokrajina od kraja komunizma do danas. U toj se cjelini opisuje ponovna slobodna uporaba hrvatskog grba i zastave nakon kraja komunizma, kao i uporaba znakova pobunjenih Srba u vrijeme Domovinskog rata. Najzanimljivije je to što u ovoj cjelini autor sustavno pobija tvrdnje o tobožnjem „ustaštvu“ hrvatskih nacionalnih simbola i prikazuje njihovu neutemeljenost te zablude vezane uz boju početnog polja šahovnice hrvatskog grba.

Ova je knjiga vrlo značajno djelo jer na opširan način prikazuje ovako važnu temu kao što su to vizualni simboli hrvatskog identiteta. Knjiga bi također trebala poslužiti za konačno okončavanje političkih sporova koji te simbole opterećuju.

— **Zvonimir Plavec** [povijest]

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI – BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
Godina VIII, broj 10-11, 2016.

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Brandolica

Zamjenik glavnog urednika

Filip Šimetin Šegvić

Uredništvo

Tomislav Brandolica, Marta
Fiolić, Kristina Frančina, Marko
Lovrić, Valentina Nedeljko, Nikola
Seiwerth, Filip Šimetin Šegvić

Urednici pripravnici

Zvonimir Plavec, Vjenceslav
Rupčić, Porin Šćukanec Reznicek

Redakcija

Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Valentina Nedeljko, Zvonimir
Plavec, Vjenceslav Rupčić, Nikola
Seiwerth, Porin Šćukanec Reznicek,
Filip Šimetin Šegvić

Recenzenti

dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Tomislav Galović
dr. sc. Ivo Goldstein
dr. sc. Iskra Iveljić
dr. sc. Tvrtko Jakovina
dr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
dr. sc. Jelena Marohnić
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Drago Roksandić
Marie Scatena, MA
akademik Arnold Suppan
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ Šoljan

Lektura i korektura

Gabrijela Detelj
Marta Fiolić
Ana Jelić
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić

Dizajn i priprema za tisak

DZN studio

Prijevodi s engleskog jezika

Tomislav Brandolica
Tina Miholjančan, prof.
Marija Marčetić
Ivan Markota
Krešimir Matešić
Judita Mustapić
Kristina Videković

Prijevodi s njemačkog jezika

Mirela Landsman Vinković
Filip Šimetin Šegvić
Azra Plićanić Mesić

Prijevodi s francuskog jezika

Jasna Čirić, prof.
Marta Fiolić
Marija Galić
Tea Šimičić

Prijevodi s talijanskog jezika

Tihana Filipčić
Loretta Lanča

Izdavač

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb

Tisak

Mediaprint – Tiskara Hrastić

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo
stavove autora i ne predstavljaju
nužno stavove i mišljenja
uredništva i izdavača

Izdavanje ovog časopisa financijski su omogućili:

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
Studentski zbor
Sveučilišta u Zagrebu

Privatne donacije:

Vesna Miović, I. P., M. Č.

Redakcija časopisa Pro tempore
svim se donatorima iskreno
zahvaljuje na financijskoj podršci!

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3,
10000 Zagreb

E-mail:

pt.redakcija@gmail.com
tomislav.brandolica@gmail.com